

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

ЦЕНТР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ

за результатами опитувань

здобувачів вищої освіти

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

1. Результати опитування за анкетною «Якість освітньої програми»

Опитування здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (далі – аспіранти) за анкетною «Якість освітньої програми» було проведено у червні 2022 року з метою вивчення якості змістового складнику освітньо-наукових програм.

Анкета «Якість освітньої програми» була розроблена представниками Центру забезпечення якості освіти, пройшла обговорення і затвердження Науково-методичної ради ОНУ імені І.І. Мечникова. Бланк анкети «Якість освітньої програми» містить 10 запитань стосовно змісту освітньо-наукових програм, п'ять з них – відкритих.

В опитуванні взяли участь 61 здобувач за всіма освітньо-науковими програмами, що складає 31,3% від загальної кількості здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії 1 – 3 років навчання. З них: здобувачів першого року навчання – 27 (44,3%) осіб, другого року навчання – 18 (29,5%) осіб, третього року навчання – 16 (26,2%) осіб.

Аналіз відповідей респондентів здійснювався в цілому по університету, в розрізі років навчання аспірантів, освітньо-наукових програм, за якими вони навчаються. Результати оцінювання аспірантами якості змісту освітньо-наукової програми (в цілому по університету) представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Оцінювання якості змісту ОНП здобувачами вищої освіти рівня PhD (у %) за результатами опитування в 2020 та 2021 роках

№		Так (%)			Ні (%)		
		2020	2021	2022	2020	2021	2022
1	Чи реалізовується за Вашою ОП вільний вибір дисциплін?	83,2	90,1↑	95,1↑	16,8	9,9↓	4,9↓
2	Чи достатній обсяг практичної підготовки, закладений в ОП Вашої спеціальності?	85,0	85,2	91,8↑	15,0	14,8	8,2↓
3	Чи порушується, на Вашу думку, логіка викладання дисциплін ОП вашої спеціальності?	12,1	9,9↓	11,5	87,9	90,1↑	88,5
4	Чи зустрічається дублювання змісту навчального матеріалу дисциплін ОП вашої спеціальності?	8,4	4,4↓	4,9	91,6	95,6↑	95,1
5	Чи співпали Ваші очікування щодо ОП Вашої спеціальності з її реальним змістом?	86,9	87,9	96,7↑	13,1	12,1	3,3↓

Аналізуючи відповіді здобувачів освіти на запитання анкети щодо відповідності змісту освітньо-наукової програми їхнім очікуванням, слід відмітити, що 96,7% респондентів дали позитивну відповідь, що є підтвердженням високої якості змістової складової освітньо-наукових програм. Серед очікувань, що не виправдались були названі: недостатність часу на виконання дисертаційного експерименту через надмірну кількість годин та завдань з нефармових дисциплін. Вивчаючи відповіді аспірантів на запитання анкети, можна зазначити, що 95,1% опитаних здобувачів освіти відповіли, що в процесі реалізації освітньо-наукової програми здійснюється вільний вибір начальних дисциплін. 91,8% респондентів вважають достатнім обсяг практичної підготовки. 88,5% опитаних аспірантів відзначали відсутність порушення логіки викладання дисциплін і 95,1% – відсутність дублювання змісту навчального матеріалу навчальних дисциплін за освітньо-

науковими програмами. Слід зазначити, що в цілому спостерігається позитивна динаміка якості змістового складнику освітньо-наукових програм за критеріями реалізації вільного вибору навчальних дисциплін, достатності обсягу практичної підготовки та відповідності змісту ОНП очікуванням аспірантів. Проте майже не змінились такі показники, як дублювання змісту навчальних дисциплін, логіка викладання.

Здобувачі вищої освіти в процесі опитування надали свої пропозиції щодо формування індивідуальних траєкторій навчання, а саме:

1. Доповнити ОНП, за якими вони навчаються, відповідно такими дисциплінами як «Психологія», «Цивільне та адміністративне право», «Інтерсеміотика», «Кочовики Північно-Західного Причорномор'я», дисципліни пов'язані з теорією викладання, комп'ютерні дисципліни, фахові дисципліни, друга іноземна мова.
2. Збільшити обсяг вибіркового дисциплін (зокрема з фізики та астрономії).
3. Додати дисципліну або включити до обов'язкових навчальних дисциплін матеріал, пов'язаний з підготовкою і написанням дисертації.
4. Внести певні зміни у методику викладання Academic writing.
5. Збільшити обсяг практичної підготовки з викладання навчальних дисциплін.

2. Результати опитування за анкетю «Якість освіти»

Опитування здобувачів вищої освіти третього рівня вищої освіти за анкетю «Якість освіти» було проведено у червні 2022 року з метою вивчення стану якості реалізації освітньо-наукових програм.

Анкета «Якість освіти» була розроблена представниками Центру забезпечення якості освіти, пройшла обговорення і затвердження Науково-методичної ради ОНУ імені І.І. Мечникова. Бланк анкети «Якість освіти» містить 33 запитання стосовно якості освіти, три з них – відкритих. Запитання анкети «Якість освіти» розподіляються за такими блоками: участь здобувачів вищої освіти у забезпеченні якості освітньо-наукових програм, якість оцінювання результатів навчання, якість викладання, організація та загальна підтримка освітньої програми.

В опитуванні взяли участь 53 здобувача за всіма освітньо-науковими програмами, що складає 27,2% від загальної кількості здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії 1 – 3 років навчання. З них: здобувачів першого року навчання – 24 (45,3%) осіб, другого року навчання – 15 (28,3%) осіб, третього року навчання – 14 (26,4%) осіб, (дивись рис.2).

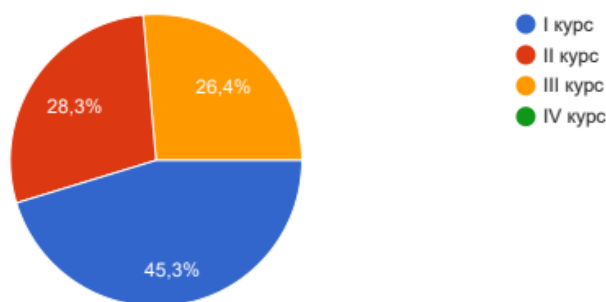

Рис.2. Розподіл опитаних здобувачів вищої освіти за роками навчання

Відповіді здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня на запитання блоку «Участь у забезпеченні якості освітньо-наукових програм» засвідчили, що зберігається позитивна динаміка показників залученості аспірантів до процесів забезпечення якості освітньо-наукових програм та інформування їх щодо управлінських рішень, прийнятих за результатами опитувань, але їхній рівень все ще залишається недостатнім. Так, з твердженням «Здобувачі освіти мають можливість бути залученими до забезпечення якості освіти» цілком погодились 73,6% респондентів, частково погодились – 24,5% опитаних, не погодились – 1,9%. 88,7% аспірантів зазначили, що мають можливість вільно обирати дисципліни, 9,4% частково з цим згодні, 1,9% - не згодні. Вважають, що мають можливість впливати на зміст (набір дисциплін) освітньої програми, за якою навчаються, 64,2% опитаних аспірантів, 34,0% частково з цим погоджуються, 1,8% вважають, що не мають такої можливості. З твердженням, що мають можливість оцінювати роботу викладачів цілком згодні 69,8% опитаних здобувачів, частково згодні 22,6%, не згодні – 7,5%. Вірогідно, на отриманні показники щодо можливості оцінки роботи викладачів, вплинув також графік проведення анкетування аспірантів щодо якості викладання окремими викладачами, яке проводилось після анкетування за першими двома анкетами, в зв'язку з чим аспіранти під час першого та другого анкетування не змогли позитивно відповісти на це запитання.

Результати анкетування за блоком запитань «Якість оцінювання результатів навчання» засвідчили, що 94,3% респондентів вважають способи і методи оцінювання результатів навчання справедливими, 3,8% частково з цим згодні, 1,9% не згодні. 88,7% опитаних аспірантів зазначили, що отримують детальний відгук (зворотній зв'язок) про свою роботу, 86,8% відмітили, що отримують цей відгук швидко, 90,6% зауважили, що цей відгук допоміг їм з'ясувати ті речі, які вони не розуміли. Зазначили, що під час навчання загальне ставлення викладачів до них було об'єктивним і неупередженим, 90,6% опитаних аспірантів, 7,5% частково з цим згодні, 1,9% не згодні. Слід зазначити, що цим блоком показників також зберігається тенденція позитивних змін, що свідчить про підвищення рівня якості оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Оцінювання блоку «Якість викладання» здійснюється з метою дослідження рівня якості викладання, видів інформаційних ресурсів, які супроводжують цей процес, а також дотримання принципів академічної доброчесності. В цілому анкетування за даним блоком показало, що переважна більшість опитаних здобувачів вищої освіти (98,1%) вважають викладачів за своєю освітньо-науковою програмою висококваліфікованими та компетентними. 90,6% опитаних аспірантів вважають викладачів добре організованими та підготовленими до занять, 9,4% частково з цим згодні. 83,0% опитаних зазначили, що викладачі застосовують різноманітні викладацькі методики для забезпечення ефективності навчання, 15,1% частково з цим згодні, 1,9% не згодні. Аналіз відповідей респондентів щодо можливості отримання консультацій викладача з навчальних питань, свідчить про тісну співпрацю викладачів зі здобувачами вищої освіти. Так, 92,5% респондентів вказали, що мають змогу швидко контактувати з викладачами, коли виникає така необхідність, та отримують достатньо підтримки і корисних порад щодо свого навчання, 90,6% респондентів отримують корисні настанови та вичерпні консультації, коли необхідно робити вибір щодо їхнього навчання, 84,9% опитаних вважають, що всі викладачі якісно пояснюють ключові поняття теми. 96,2% аспірантів зазначили, що частка навчального часу, відведена на самостійну роботу, була достатньою, 3,8% частково з цим згодні. Необхідні навчальні ресурси для вивчення матеріалу вважають доступними 81,1%

опитаних здобувачів, 17,0% частково з цим згодні, 1,9% не згодні. Значно з 48,8% до 69,8% зростає частка аспірантів, які вважають розклад зручним. Частково згодні з тим, що розклад є зручним 20,8% опитаних, не згодні – 9,4%. В цілому за переважною більшістю показників спостерігається позитивна динаміка змін якості викладання.

Слід зазначити, що підвищився рівень поінформованості здобувачів вищої освіти рівня PhD щодо порядку оскарження результатів заліків, іспитів (81,1% здобувачів ознайомлені, 13,2% – частково ознайомлені, 5,7% – не ознайомлені); порядку перескладання заліків, іспитів (90,6% здобувачів ознайомлені, 5,6% – частково ознайомлені, 3,8% – не ознайомлені); підвищився, проте все ще залишається недостатнім рівень поінформованості здобувачів вищої освіти рівня PhD щодо процедури реагування університету на порушення академічної доброчесності (83,0% здобувачів ознайомлені, 11,3% – частково ознайомлені, 5,7% – не ознайомлені); процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті (62,3% здобувачів ознайомлені, 28,3% – частково ознайомлені, 9,4% – не ознайомлені); роботи психологічної служби університету (64,2% здобувачів ознайомлені, 20,8% – частково ознайомлені, 15,1% – не ознайомлені).

В цілому можна зазначити збереження тенденції позитивних змін якості реалізації освітньо-наукових програм на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

На запитання «Що Вам подобається в університеті?» були отримані, зокрема, наступні відповіді:

- Висококваліфіковані викладачі, легкість комунікації з викладачами, адміністрацією. Швидкий доступ до будь-якої інформації, яка стосується навчального процесу.
- Можливість вивчати навчальні дисципліни, які стануть корисними в майбутньому.
- Викладацький склад, рівень професійності, достатня кількість та зміст дисциплін, комфортна атмосфера під час занять, тощо
- Підходи до навчання, наявність реальних фахівців у своїй сфері, співпраця із закордонними закладами освіти.
- Професійність всіх викладачів на моєму курсі, особливо хочу відмітити Джиджору Є.В. та Шевцова С.П., я в захваті від занять! Вони завжди уважні до потреб та зацікавлень студентів, з повагою ставляться до них, і очевидно, що дуже люблять свій предмет і працювати із студентами. Дуже дякую цим викладачам за їх труд та ставлення!
- Коли я вирішила йти до аспірантури, у мене ще не сформувалися якісь очікування навчання. Я тільки сподівалася, що буде цікаво, що однокурсники виявляться приємними, а викладачі – компетентні та творчі люди. Мої очікування справдилися.
- Ефективно налаштоване дистанційне навчання (онлайн навчання), можливість продовжувати навчання попри зовнішні фактори, можливість спілкування з викладачами, структурованість ОП на даному курсі навчання, можливості розгляду мобільності

До слабких сторін університету здобувачі вищої освіти віднесли: недостатнє матеріально-технічне оснащення, недостатнє врахування особливостей вечірньої форми навчання, невчасний початок опалювального сезону, бюрократизм.

Пропозиції здобувачів вищої освіти щодо організації освітнього процесу в університеті: зменшити освітню складову, враховувати особливості викладання природничих та гуманітарних дисциплін, організувати при деяких закладах загальної середньої освіти курси по дослідженню школярами спеціальних тем з тієї чи іншої дисципліни/спеціальності, під керівництвом талановитих студентів та аспірантів.

Рекомендації за результатами анкетування

1. Посилити роботу щодо поінформованості здобувачів вищої освіти щодо
 - процедури реагування університету на порушення академічної доброчесності;
 - процедури врегулювання конфліктних ситуацій в університеті;
 - роботи психологічної служби університету.
2. Розглянути можливості врахування та реалізації пропозицій здобувачів освіти.
3. Сприяти інформуванню здобувачів вищої освіти стосовно змін, що вносяться до ОП на основі результатів анкетування.

Керівник Центру забезпечення
якості освіти ОНУ імені І.І. Мечникова

Ірина АННЄНKOBA